

OIV VA OITS MUAMMOLARINI OLDINI OLISH

Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi

Jamoat salomatligi texnikumi

Rashidova Ra'no Karimovna

Muxtorova Nargiza Muxammadiyevna

Annatsiya : OIV va OITS bu verusli kasalliklar bizning asrimizning eng yirik kasalliklaridan biridir , bu kasallika to'liq davosi yuq bo'lib faqatgina bu kasalliklardan himoyalanish, yuqtirmaslik chora tadbirlari mavjud. Bu kasallilar haqida tibbiyot hodimlari ommaviy tadbirlar orqali muntazam ogohlantirilib kelinadi.

Abstract: HIV and AIDS are viral diseases that are one of the biggest diseases of our century. There is no complete cure for this disease, only preventive measures are available. Medical workers are regularly warned about these diseases through public events.

Аннотация: ВИЧ и СПИД – вирусные заболевания нашего века, полного лечения этого заболевания не существует, существуют лишь профилактические меры против этих заболеваний. Медицинские работники регулярно предупреждаются об этих пациентах посредством публичных мероприятий.

OIV inson immunitet tanqisligi virusini anglatadi. OIV immunitet tizimining hujayralarini yuqtiradi va yo'q qiladi, bu boshqa kasalliklarga qarshi kurashishni qiyinlashtiradi. OIV immunitet tizimini jiddiy ravishda zaiflashtirganda, bu orttirilgan immunitet tanqisligi sindromiga (OITS) olib kelishi mumkin.

OITS OIV infeksiyasining oxirgi va eng jiddiy bosqichidir. OITS bilan kasallangan odamlarda ba'zi oq qon hujayralari soni juda kam va immunitet tizimi jiddiy shikastlangan. Ular OITSGa o'tganligini ko'rsatadigan qo'shimcha kasalliklarga

ega bo'lishi mumkin. Davolashsiz OIV infeksiyasi taxminan 10 yil ichida OITSGa o'tadi.

OIV va OITS o'rtasidagi farq shundaki, OIV immunitet tizimini zaiflashtiradigan virusdir. OITS - bu sizning immunitetingiz sezilarli darajada zaiflashganda OIV infeksiyasi natijasida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan holat.

Agar siz OIV bilan kasallanmasangiz, OITSni yuqtirolmaysiz. Virus ta'sirini sekinlashtiradigan davolanish tufayli OIV bilan kasallanganlarning hammasi ham OITSGa o'tmaydi. Ammo davolanmasa, OIV bilan yashaydigan deyarli barcha odamlar OITSGa o'tadi.

OIV immun tizimingizning CD4 hujayralari yoki yordamchi T hujayralari deb ataladigan oq qon hujayralarini yuqtiradi. U CD4 hujayralarini yo'q qiladi, bu sizning oq qon hujayralari sonining pasayishiga olib keladi. Bu sizni infeksiyalarga, hatto sizni kasal qilmaydiganlarga qarshi tura olmaydigan immunitet tizimiga ega bo'ladi.

OIV dastlab sizni grippga o'xshash alomatlar bilan kasal his qiladi. Keyin u uzoq vaqt davomida sezilarli alomatlarni keltirib chiqarmasdan tanangizda yashirinishi mumkin. Bu vaqt ichida u sizning T-hujayralaringizni asta-sekin yo'q qiladi. T-hujayralaringiz juda kamayganida yoki siz sog'lom immunitetga ega bo'lgan odamlarda bo'lmagan ba'zi kasalliklarga duchor bo'la boshlasangiz, OIV OITSGa o'tadi. OITS tez vazn yo'qotish, o'ta charchoq, og'iz yoki jinsiy a'zolar yarasi, isitma, kechasi terlash va terining rangi o'zgarishiga olib kelishi mumkin. Boshqa kasalliklar va saraton ko'pincha OITS bilan yashaydigan odamlarda uchraydi va qo'shimcha simptomlarni keltirib chiqarishi mumkin.

Retrovirus - bu inson hujayralaridan orqaga qarab ishlaydigan virus. Inson hujayralarida tanangiz (oqsillar) uchun qurilish bloklarini yaratish uchun xabar (RNK) yuboradigan ko'rsatmalar (DNK) mavjud. Retroviruslarning ko'rsatmalari RNKda yozilgan. Retrovirus hujayralaringizni ishg'ol qilganda, u RNKni hujayralar ko'rsatmalariga (DNK) o'xshatib o'zgartiradi. Keyin u hujayralaringizning DNKsini

kesib, ularga o'z ko'rsatmalarini kiritadi. Keyin sizning hujayrangiz virusning ko'rsatmalari o'zinikidek ishlaydi.

OIV - bu retrovirus. Barcha viruslar sizning hujayralaringizni bosib oladi va keyin o'zlarining ko'proq nusxalarini yaratish uchun hujayralaringizning "mashinalaridan" foydalanadi. OIV nafaqat o'z hujayralarini ko'proq yaratish uchun ishlatadi, balki DNKga o'z ko'rsatmalarini ham kiritadi. Prezervativsiz jinsiy aloqa qilish yoki giyohvand moddalarni in'ektsiya qilish uchun ignalarni birgalikda ishlatish OIV tarqalishining eng keng tarqalgan usullaridir. Ba'zi populyatsiyalar statistik ma'lumotlarga ko'ra, OIV bilan boshqalarga qaraganda ko'proq ta'sir qiladi. OIVdan nomutanosib ta'sir ko'rsatadigan guruhlarga quyidagilar kiradi: Bular OIV bilan kasallangan yagona populyatsiyalar bo'lmasa-da, ular profilaktik yordam olish, tekshiruvdan o'tish va keng qamrovli davolanish uchun noyob to'siqlarga duch kelishini hisobga olish kerak. Gomofobiya, irqchilik, qashshoqlik va OIV atrofidagi ijtimoiy stigmalar adolatsizlikka olib keladi va odamlarni yuqori sifatli tibbiy xizmatdan foydalanishga xalaqit beradi.

Siz OIVni yuqtirgan odamning qoni, urug'i, vaginal suyuqliklari, ona suti va rektal suyuqliklari orqali yuqishingiz mumkin. Har xil jinsdagi va jinsiy orientatsiyadagi odamlar OIV infeksiyasini yuqtirishlari va tarqalishi mumkin. Virus tanangizga og'iz, anus, jinsiy olatni, vagina yoki singan teri orqali kirishi mumkin. Agar kesilgan yoki yara bo'lmasa, u teringizdan o'tolmaydi. OIV bilan kasallangan homiladorlar ham uni chaqaloqlariga berishi mumkin.

OIV tupurish orqali yuqmaganligi sababli, o'pish infeksiyani yuqtirishning keng tarqalgan usuli emas. Boshqa tana suyuqliklari umumiy bo'lgan ba'zi holatlarda, masalan, ikkala odamning og'zida ochiq yaralar yoki tish go'shti qonayotgan bo'lsa, siz OIVni chuqur, ochiq o'pish orqali yuqtirish ehtimoli bor. Shuningdek, siz OIVni yuqtirmaysiz: OIV/OITS bilan kasallangan odamga teginish yoki quchoqlash. Umumiy hammom yoki suzish havzalari. OIV/OITSGa chalingan odam bilan stakan, idish yoki telefonni baham ko'rish. Qon topshirish.

OIV tashxisi sizning qoningiz yoki tupurishingiz (tupurik) testi bilan aniqlanadi. Sinovni uyda, tibbiy xizmat ko'rsatuvchi provayderning ofisida yoki jamoangizda test o'tkazadigan joyda topshirishingiz mumkin. Agar testingiz salbiy bo'lsa, qo'shimcha tekshiruv talab qilinmaydi, agar:

Har qanday test bilan sinovdan o'tmasdan oldin oldingi uch oy ichida sizda mumkin bo'lgan ta'sir bo'lmagan. Qon olish bilan o'tkazilgan test uchun oyna davrida mumkin bo'lgan ta'sirga ega bo'lmagansiz. (Agar siz o'tkazgan test uchun oyna muddati qancha ekanligini bilmasangiz, tibbiy yordam ko'rsatuvchi provayderingizdan so'rang.) Agar siz sinovdan so'ng uch oy ichida mumkin bo'lgan ta'sirga ega bo'lsangiz, salbiy natijani tasdiqlash uchun qayta sinovdan o'tishni o'ylab ko'rishingiz kerak. Agar testingiz ijobiy chiqsa, laboratoriya natijani tasdiqlash uchun keyingi testlarni o'tkazishi mumkin

Ba'zi odamlar OIV homilador bo'lish imkoniyatini buzadi deb o'ylashadi, ammo bu to'g'ri emas. Agar sizda OIV infeksiyasi bo'lsa va homilador bo'lishni istasangiz, shifokoringiz bilan gaplashing. Sizni, sherigingizni va kelajakdagi farzandlaringizni sog'lom saqlash uchun homilador bo'lishga harakat qilishdan oldin birgalikda reja tuzishingiz mumkin.

OIV himoyalanmagan jinsiy aloqa paytida sherigingizga va homiladorlik, tug'ish va emizish paytida chaqalog'ingizga yuqishi mumkin. ART dori-darmonlarini qabul qilish OIVni chaqalog'ingizga yuborish xavfini sezilarli darajada kamaytiradi, ayniqsa sizda aniqlanmagan virusli massa bo'lsa. Doktiringiz chaqaloqni emizmaslikni va uning o'rniga sun'iy sutdan foydalanishni tavsiya qilishi mumkin.

Agar siz OIV bilan kasallangan deb hisoblasangiz, darhol shifokoringizga qo'ng'iroq qiling. Agar sizda OIV infeksiyasi bo'lsa, davolanishni imkon qadar tezroq boshlash muhimdir. Agar siz OIV bilan kasallanganingizni allaqachon bilsangiz, qachon qo'ng'iroq qilish kerakligi haqida shifokor ko'rsatmalariga amal qilishingiz kerak. Har qanday infeksiyani davolash juda muhim, shuning uchun sizda isitma, tungi

terlar, diareya yoki sizni tashvishga soladigan boshqa alomatlar bo'lsa, qo'ng'iroq qiling.

Foydalanilgan adabiyotlar :

1. <https://my.clevelandclinic.org/>
2. <https://www.who.int/health>